

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/229/2021
Identifikačné číslo spisu:	7210210683
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7210210683.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L.. S. G., narodeného XX. V. XXXX, G.-Š., U. XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Ingrid Čisárovou, Košice, Floriánska 16, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú konajú Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnymi úradnými postupmi a vadnými rozhodnutiami orgánov štátu, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-18C/72/2010, pôvodne vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18C/72/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. februára 2019 sp. zn. 5Co/388/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 28. februára 2019 sp. zn. 5Co/388/2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. mája 2018 č. k. 18C/72/2018-644 žalobu v celom rozsahu zamietol (I.), žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % (II.) a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu prvej inštancie súdny poplatok vo výške 0 eur (III.).

1.1. Žalobca sa žalobou podanou 6. mája 2010, doplnenou 4. októbra 2012 domáhal (po pripustení zmeny žaloby uznesením z 15. novembra 2017 č. k. 18C/72/2010-607), aby súd žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť mu škodu na majetku vo výške 812 755,13 eura, škodu na ušlom zisku vo výške 1 422 809,10 eura za obdobie od 5. októbra 2000 do 8. júla 2009, ďalšie spôsobené škody vo výške 1 063 241,20 eura, nemajetkovú ujmu vo výške 200 000 eur a úroky z omeškania vo výške 9 % zo sumy 1 875 996,30 eura od 8. júla 2009 až do zaplatenia. Škoda a nemajetková ujma mala žalobcovi vzniknúť v súvislosti s postupom správcu konkurznej podstaty a konkurzného súdu v konkurznom konaní úpadcu Kaveko International s.r.o., čo negatívne ovplyvnilo majetkové pomery spoločnosti FÉNIX VP, s.r.o., ktorá bola v čase podania žaloby tiež v konkurznom konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31K/13/2009. Žalobca tvrdil, že spoločnosť FÉNIX VP, s.r.o. vlastnila majetok, ktorého sa násilím zmocnila správkyňa konkurznej podstaty úpadcu Kaveko International s.r.o., JUDr. Irena Sopková, ktorá majetok nezapísala do konkurznej podstaty

úpadcu. Žalobca sa vylučovacou žalobou domáhal vydania majetku patriaceho spoločnosti FÉNIX VP, s.r.o. z konkurznej podstaty, avšak žaloba bola zamietnutá z dôvodu, že tento nebol zapísaný v konkurznej podstate úpadcu Kaveko International s.r.o.. Správkyňa predmetný majetok nikdy nevrátila a tvrdila, že ním už nedisponuje. V konkurznom konaní došlo k vadám, v dôsledku ktorých majetok spoločnosti FÉNIX VP, s.r.o. nikdy neprešiel pod režim zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZKR“), bol v neoprávnenej držbe fyzickej osoby, ktorá sa ho zmocnila konaním naplňujúcim pojmové znaky trestného činu krádeže resp. lúpeže. Žalobca poukazoval, že bolo povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) takýto majetok z držby takejto osoby odňať, aby sa mohol opätovne dostať do držby skutočným vlastníkom. OČTK tak nekonali a spoločnosť FÉNIX VP, s.r.o. svoj majetok nenávratne stratila. Žalobca v priebehu konania nespresnil, voči ktorému subjektu (žalovanému 1/ alebo 2/) ako ústrednému orgánu, konajúcemu v mene štátu, si uplatňuje svoj nárok, preto súd prvej inštancie konštatoval, že bude konať s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky.

1.2. Súd prvej inštancie sa v konaní v prvom rade zaoberal tým, či žalobca je aktívne legitimovaným, t.j. nositeľom ním tvrdených práv a povinností z uplatnenej žaloby. Žalobca svoju aktívnu legitimáciu v konaní odvodzoval od Zmluvy o postúpení práv uzatvorenej v zmysle ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) z 8. júla 2009 a jej dodatku (ďalej len „Zmluva o postúpení práv“), ktorou spoločnosť FÉNIX VP, s.r.o., Košice-Šaca, Lúčna 14, IČO: 36 183 032 ako postupca postúpil postupníkovi L.. S. G. (t.j. žalobcovi; pozn.) svoje vlastnícke práva k majetku špecifikovanému v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 21C/29/2005 spolu so všetkými právami, ktoré mal postupca k označenému majetku k 5. októbru 2000 vrátane práv na náhradu nemajetkovej ujmy, vydanie neodôvodneného majetkového prospechu a náhrady škody spôsobenej na tomto majetku, ku ktorej došlo počnúc 5. októbrom 2000. Súd prvej inštancie aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu na základe predmetnej zmluvy nepovažoval za založenú s odôvodnením, že tak za postupcu ako aj za postupníka je podpísaná L.. S. G.. Ďalej sa v konaní zaoberal tým, či uvedená zmluva je platná, vyhodnotiac ju ako neplatný právny úkon s poukazom na § 37 ods. 1 a 2 a § 39 OZ. Súd prvej inštancie zmluvu o postúpení práv považoval za tak neurčitý a tak nezrozumiteľný prejav vôle postupcu, ktorého dôsledkom je absolútna neplatnosť tohto právneho úkonu, a to aj v spojení so skutočnosťou, že predmetná zmluva (citovaná v bode 21. a 22. rozsudku súdu prvej inštancie; pozn.) svojím obsahom či účelom podľa súdu prvej inštancie odporuje zákonu, a tento aj obchádza. Predmetnú zmluvu považoval za neplatnú aj pre jej rozpor s dobrými mravmi, s odôvodnením, že túto tak za postupcu ako aj za postupníka podpísala tá istá osoba, a to v čase (8. júla 2009), kedy bolo zrejmé, že prebiehajú úkony smerujúce k vyhláseniu konkurzu na majetok spoločnosti FÉNIX VP, s.r.o., ktorý bol aj vyhlásený 16. júla 2009.

1.3. Súd prvej inštancie nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu odvodzoval aj z toho, že v zmysle § 9 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) aktívne legitimovaným na náhradu škody je len ten, komu bola (resp. mohla byť) nesprávnym úradným postupom spôsobená škoda. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobu zamietol bez toho, aby sa zaoberal ďalšími hmotnoprávnymi podmienkami preukázania nároku v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) resp. zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). O trovách konania rozhodol podľa § 261 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. februára 2019 sp. zn. 5Co/388/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý ako vecne správny potvrdil. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam žalobcu uviedol, že súd prvej inštancie v konaní úplne zistil skutkový stav veci, vec správne právne posúdil, dôvody jeho rozsudku považoval za správne, a to aj vo výroku o trovách, konštatujúc, že ani odvolanie žalobcu na tejto skutočnosti nič nezmenilo.

2.2. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že z hľadiska posúdenia veci bolo v konaní preukázané, že s poukazom na § 37 až § 39 OZ, právny úkon musí byť aj dovolený a neplatnosť právneho úkonu z dôvodu jeho nedovolenosti vzniká, ak tento svojím obsahom či účelom odporuje zákonu, obchádza zákon, alebo sa prieči dobrým mravom. Neplatnosť právneho úkonu v danom mieste a čase sa spája s právnym úkonom, pričom za významný účel právneho úkonu treba považovať, že všetci účastníci právneho úkonu sledovali jeden a ten istý účel, že zmluvou sa priamo zasahovala majetková - konkurzná podstata spoločnosti Fénix VP s.r.o., keď plnenie, ktoré by mohlo spoločnosti patriť, malo byť poskytované inej osobe. Táto zmluva nemohla spôsobiť ani prevod vlastníckych práv. Keďže súd prvej inštancie takto vyhodnotil uvedenú zmluvu o postúpení práv v rozpore s dobrými mravmi, len pre tento dôvod (samozrejme tento dôvod stačí) potom žalobu zákonne zamietol, lebo tak za postupcu, ako aj za postupníka ju podpísala tá istá osoba, t.j. žalobca (8. júla 2009, t.j. v čase, kedy bolo zrejmé, že prebiehajú úkony smerujúce k vyhláseniu konkurzu na majetok spoločnosti Fénix VP, s.r.o., konkurz vyhlásený 16. júla 2009). Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu v podstate správne žalobu zamietol z hľadiska nepreukázania aktívnej legitímácie na náhradu škody a nemajetkovú ujmu zo strany žalobcu aj vo vzťahu oboch rezortov, ktoré konajú za Slovenskú republiku.

2.3. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, navrhujúc, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal, že odvolací súd svojím rozhodnutím porušil princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, keď Zmluvu o postúpení práv označil za neplatnú napriek tomu, že ten istý senát odvolacieho súdu s tým istým predsedom senátu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co/94/2012 (na Okresnom súde Košice I vedenom pod sp. zn. 21C/217/2004) rozhodol, že takáto zmluva (uzatvorená medzi tým istým postupcom a postupníkom, podpísaná za obe zmluvné strany tou istou osobou - žalobcom, uzatvorená v rovnaký deň, postupujúca právo na náhradu škody voči štátu, s rovnakým spôsobom špecifikácie postupovaných práv) je platná a žalobca má aktívnu vecnú legitímáciu v konaní. Odvolací súd tak rozhodol v obdobných veciach odlišne, a to bez akéhokoľvek odôvodnenia svojho odlišného právneho stanoviska. Dovolateľ ďalej namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené. Žalobca sa z napadnutého rozsudku nemôže dozvedieť, prečo odvolací súd považoval argumenty súdu prvej inštancie za správne a odvolacie argumenty žalobcu nie. Poukazoval, že súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal s rozsiahlou argumentáciou žalobcu obsiahnutou v podaniach žalobcu z 1. októbra 2012, 30. augusta 2017, 5. decembra 2017 a neurobil tak ani odvolací súd, čím žalobcovi znemožnil účinne konať pred súdom. Žalobca namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je arbitrárne, pretože tento na viacerých miestach svojho rozsudku uvádza svoje tvrdenia bez toho, aby ich oprel o príslušnú právnu normu alebo súdnu prax a písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu prvej inštancie. Túto vadu neodstránil ani odvolací súd, preto žalobca za arbitrárne považoval aj napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

3.2. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobca odôvodnil tak, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku vzťahu ZKR a Občianskeho zákonníka, čím sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, za ktorú dovolateľ označil rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/130/2007, 2Cdo/122/2010. Odvolací súd tiež neprávne právne posúdil otázku platnosti Zmluvy o postúpení práv ako aj rozporu jej obsahu s dobrými mravmi, keď túto posúdil v rozpore s pravidlom preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu. Odvolací súd sa pri riešení tejto otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. júna 2014 sp. zn. 1Obo/49/2012, uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. októbra 2017 sp. zn. 1ObdoV/2/2017, ako aj záverov vyjadrených v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 29/2010. Podľa názoru žalobcu sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu aj pri riešení otázky existencie aktívnej legitímácie žalobcu. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2009 sp. zn. 1MCdo/8/2007 (R 50/2010). Odvolací súd teda vec nesprávne právne posúdil a zároveň sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu tým, že potvrdil argumentáciu a právne stanoviská súdu

prvej inštancie, ktorý označil Zmluvu o postúpení práv za neplatný právny úkon a konštatoval nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu z dôvodu, že nie je nositeľom práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, čo viedlo k zamietnutiu žaloby.

4. Žalovaná (za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky) v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím odvolacieho súdu, považujúc ho za riadne odôvodnené a vydané v súlade so zákonom. V plnom rozsahu sa stotožnila aj s právnym posúdením veci, pokiaľ ide o otázku neplatnosti Zmluvy o postúpení práv a nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Poukázala, že súd v prejednávanej veci konal so žalovanou 2/, nakoľko žalobca nespresnil, voči ktorému zo žalovaných subjektov si svoj nárok zo žaloby uplatňuje a naďalej zotrvala na svojich doterajších tvrdeniach, že žalobca v konaní nepreukázal pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej 1/ a rovnako ani skutočnosti, ktoré by preukazovali príčinnú súvislosť medzi konaním orgánov prokuratúry a vznikom škody na strane žalobcu.

5. Žalovaná (za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky) sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobca, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

12. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je

poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

13. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle citovaného ustanovenia sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Dovolateľ tvrdil, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že súd prvej inštancie ani odvolací súd sa vo svojich rozsudkoch nevysporiadali s viacerými pre rozhodnutie podstatnými skutočnosťami, resp. okolnosťami, najmä sa v konaní vôbec nezaoberali rozsiahlou právnou a skutkovou argumentáciou žalobcu obsiahnutou v jeho podaniach z 1. októbra 2012, 30. augusta 2017 a 5. decembra 2017. Ďalej namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené, pretože žalobca sa z napadnutého rozsudku nemôže dozvedieť, prečo odvolací súd považoval argumenty súdu prvej inštancie za správne a odvolacie argumenty žalobcu nie. Žalobca mal za to, že odvolací súd svojím postupom zasiahol do jeho práva na spravodlivý proces a zásadným spôsobom porušil princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

17. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10, 9Cdo/248/2021).

18. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva

dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

19. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

20. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva relevantnú odpoveď na všetky podstatné otázky sporu a dospel k záveru, že tomu tak nie je. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje dostatok dôvodov, prečo v celom rozsahu potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, a to najmä vo vzťahu k argumentácii žalobcu prezentovanej už v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorou sa súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevysporiadal.

21. Formálne a obsahové náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu sú upravené v § 393 CSP. Popri tejto všeobecnej úprave umožňuje ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Táto forma spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivé konanie. Hoci konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu, podľa § 387 ods. 3 CSP sa odvolací súd v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Okrem toho, odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

22. Osobitným prípadom povinnosti súdu vyrovnať sa s argumentom sporovej strany je povinnosť súdu vyrovnať sa s argumentom odkazujúcim na judikatúru vrcholných súdov (dovolacieho, či ústavného súdu).

22.1. Ak procesná strana argumentuje konkrétnymi rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít, je v odôvodnení rozsudku potrebné najskôr zaujať stanovisko k otázke, či ide o relevantnú argumentáciu a následne posúdiť, či sa jedná o ustálený právny názor alebo skôr o názor výnimočný, vybočujúci z ustálenej rozhodovacej praxe. Každý odklon však musí byť náležite odôvodnený, čo vyplýva z princípu právnej istoty (Števček, M., Ficová S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C.H. Beck, 2016, s. 816). V tomto kontexte nie je úlohou skúmať, či zo strany súdu boli poskytnuté vecne správne odpovede, ale či nastolené otázky relevantného významu pre vec boli zodpovedané dostatočne vyčerpávajúco.

23. Dovolaciemu súdu z obsahu súdneho spisu vyplynulo, že žalobca už v konaní na súde prvej inštancie, vo svojich podaniach z 30. augusta 2017 (č. l. 543 a nasl. spisu) a 5. decembra 2017 (č. l. 612 a nasl. spisu), uvádzal vyjadrenia, ktoré v kontexte prejednávanej veci bez ďalšieho nemožno označiť za nepodstatné. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie napriek tomu nie je zrejmé, ako a či vôbec sa tento predmetnými vyjadreniami žalobcu prednesenými v konaní zaoberal, najmä nie je zrejmé, ako sa vysporiadal s argumentáciou žalobcu opretou o konkrétne rozhodnutia najvyšších súdnych autorít a požiadavkou zabezpečenia právnej istoty, na ktorú žalobca vo vzťahu k svojej aktívnej

vecnej legitimácii v spore poukazoval. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na závere o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu z dôvodu, že Zmluvu o postúpení práv, od ktorej žalobca túto legitimáciu odvodzoval, považoval za absolútne neplatný právny úkon, a to ako pre neurčitosť a nezrozumiteľnosť prejavu vôle postupcu, tak aj pre jej rozpor so zákonom i dobrými mravmi. Dospel tiež k záveru, že aktívna legitimácia žalobcu nemôže byť daná ani z dôvodu, že aktívne legitimovaným na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. resp. 58/1969 Zb. je len ten, komu bola (mohla byť) týmto konaním škoda spôsobená.

24. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovým stavom, ako aj s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie. K uplatneným odvolacím námietkam len stroho konštatoval správnosť záveru súdu prvej inštancie o absolútnej neplatnosti Zmluvy o postúpení práv (bod 24. a 25. odôvodnenia), všeobecne a bez bližšieho odôvodnenia konštatujúc nespôsobilosť odvolacej argumentácie žalobcu zvrátiť správnosť záverov súdu prvej inštancie.

24.1. Argumentácia odvolacieho súdu, ktorý svoje rozhodnutie okrem všeobecnej konštatácie založil prakticky na jedinom argumente, že: „Neplatnosť právneho úkonu v danom mieste a čase sa spája s právnym úkonom, pričom za významný účel právneho úkonu treba považovať, že všetci účastníci právneho úkonu sledovali jeden a ten istý účel, že zmluvou sa priamo zasahovala majetková - konkurzná podstata spoločnosti Fénix VP s.r.o., keď plnenie, ktoré by mohlo spoločnosti patriť, malo byť poskytované inej osobe. Táto zmluva nemohla spôsobiť ani prevod vlastníckych práv. Keďže súd prvej inštancie takto vyhodnotil uvedenú zmluvu o postúpení práv v rozpore s dobrými mravmi, len pre tento dôvod (samozrejme tento dôvod stačí) potom žalobu zákonne zamietol, lebo tak za postupcu spoločnosť s.r.o., ako aj za postupníka ju podpísala tá istá osoba, t.j. žalobca (8.7.2009, t.j. v čase, kedy bolo zrejmé, že prebiehajú úkony smerujúce k vyhláseniu konkurzu na majetok spoločnosti Fénix VP, s.r.o., konkurz vyhlásený 16.7.2009)“ celkom zjavne nedáva žalobcovi špecifickú odpoveď na jeho osobitné námietky nastolené aj s ohľadom na judikatúru najvyššieho súdu.

25. Povinnosť súdu vyrovnať sa s argumentáciou sporovej strany je súčasťou základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Iba tým, že súd vysvetlí, či a prípadne prečo nevzal do úvahy argumenty sporovej strany, dá najavo, že ju vypočul a zvážil jej argumenty. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. II. ÚS 410/06, ESLP: Ruiz Torija v. Španielsko, Yanakiev v. Bulharsko). Z povinnosti „rozhodovať“ v obdobných veciach rovnako“ vyplýva pre súd v prípade odklonu od existujúcej judikatúry povinnosť uviesť dostatočné a presvedčivé dôvody pre tento odklon (obdobne § 220 ods. 3 CSP).

25.1. Súd prvej inštancie a odvolací súd vo svojom odôvodnení poskytli len všeobecnú (formálnu) odpoveď o nestotožnení sa s argumentáciou žalobcu, súdy dostatočne a presvedčivo nevysvetlili, akými konkrétnymi právnymi úvahami sa riadili a prečo neprihliadali ani na žalobcom poukazovanú judikatúru najvyššieho súdu. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevysporiadal najmä s tvrdeniami žalobcu (pozri č. I. 612 a nasl. spisu), že (poukazujúc na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/49/2012) Zmluva o postúpení práv nemôže byť absolútne neplatným právnym úkonom, lebo úkony úpadcu po vyhlásení konkurzu ZKR (ako lex specialis k OZ) nepostihuje neplatnosťou, ale tieto sú postihnuté len neúčinnosťou voči veriteľom, aj to len za predpokladu, že majetok úpadcu ukracujú. Žalobca rovnako už v konaní pred súdom prvej inštancie poukazoval, že (odkazujúc na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/208/2010) rozpor právneho úkonu s dobrými mravmi ako dôvod jeho neplatnosti musí byť namietaný procesnými stranami, k čomu v kontexte prejednávanej veci zo strany žalovaných nedošlo. Argumentoval aj tým, že v zmysle judikatúry [1MCdo/8/2007 (R 50/2010)] nárok na náhradu škody spôsobenej vadnými rozhodnutiami alebo nesprávnym úradným postupom je majetkovým právom, s ktorým je možné nakladať podľa ustanovení OZ. Napriek tomu, že uvedené tvrdenia boli aj súčasťou odvolacej argumentácie žalobcu, tento nedostatok v procesnom postupe súdu prvej inštancie neodstránil ani odvolací súd.

26. Ak odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaujme k podstatným tvrdeniam procesných strán dostatočné stanovisko, je toto odôvodnenie nezrozumiteľné, čo vylučuje akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že v tomto prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP a dovolanie je z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími námietkami, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, resp. ak aj pre prípad ich naozajstnej nepodstatnosti chýba argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo je to tak, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces (obdobne napr. 6Cdo/232/2020).

27. Dovolací súd s ohľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že dovolateľ opodstatnene namietal, že mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom (v dôsledku nenaplnenia kvalitatívnych požiadaviek na odôvodnenie súdneho rozhodnutia) znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Rozhodnutie odvolacieho súdu nespĺňa náležitosti presvedčivosti a preskúmateľnosti odôvodnenia a skutočne prisvedčuje námietke dovolateľa o jeho nedostatočnom odôvodnení. Argumentácia odvolacieho súdu nedáva žalobcovi špecifickú odpoveď na jeho osobitné námietky nastolené aj s ohľadom na judikatúru najvyššieho súdu (1MCdo/8/2007, 5Cdo/208/2017, 1Obo/49/2012), uplatnené žalobcom už v konaní pred súdom prvej inštancie (pozri vyjadrenie z 5. decembra 2017 na č. l. 612 a nasl. spisu) i v odvolaní (pozri č. l. 662 a nasl. spisu). Dovolanie žalobcu je preto v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň aj dôvodné, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

28. Dovolací súd zároveň poukazuje na nesprávnosť označenia žalovanej v rozhodnutiach súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu, keď súdy nižších inštancií označili ako žalované 2 subjekty - ako žalovanú 1/ Slovenskú republiku, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra SR a ako žalovanú 2/ Slovenskú republiku, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti SR. Z obsahu žaloby aj celého konania je pritom jednoznačne zrejmé, že žalovanou stranou je len jeden subjekt - štát, t.j. Slovenská republika a je vecou súdu (vychádzajúc zo zásady iura novit curia), aby si urobil záver o tom, ktorý orgán má v mene štátu konať v súlade so zákonom č. 514/2003 Z. z. (por. napr. sp. zn. 6Cdo/149/2011, 6Cdo/9/2016, 6Cdo/87/2019).

29. Dovolací súd preto podľa § 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na zistenú vadu zmätočnosti dovolací súd sa ďalšími dovolacími dôvodmi nemal možnosť zaoberať.

30. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.